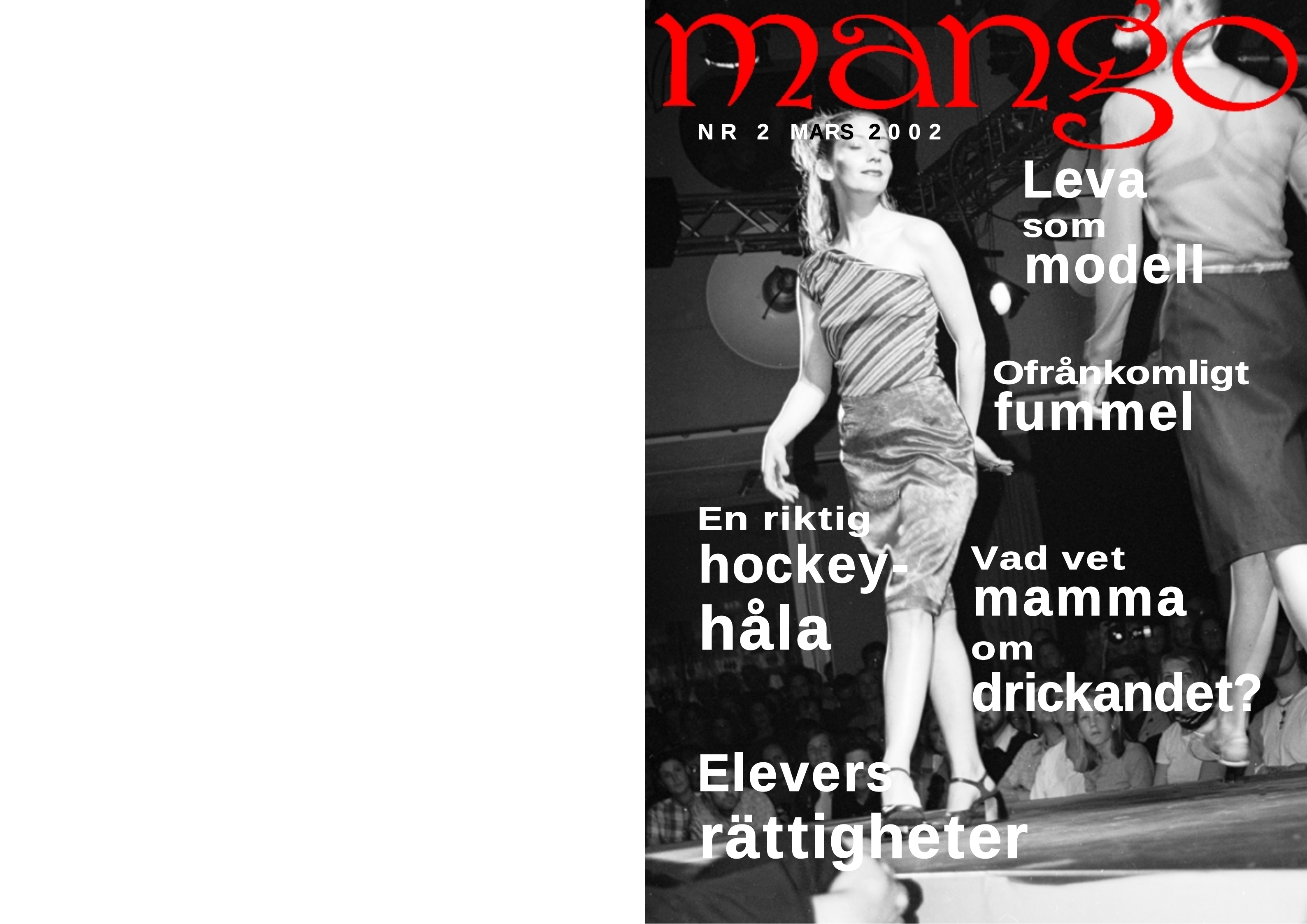

mango

NR 2 MARS 2002

**Leva
som
modell**

**Ofråkomligt
fummel**

**En riktig
hockey-
håla**

**Vad vet
mamma
om
drickandet?**

**Elevs
rättigheter**

Omslagsbilden: På Catwalken.
Modellreportage på sidan 4. Foto: Lisa Svensson

I detta nummer:

Göra bort sig

Enkät: Hur kul är det?

Stressigt men givande jobb

Yrke: Leva som modell.

Unga dricker mer än vuxna tror

Therese, 14: "Jag dricker så ofta jag kan".

Elevers rättigheter i skolan

Novell: När det går undan.

Livaktiga RoJ i Handen

Teater: Det började med Romeo och Julia.

Nödvändigt fummel

P-medel: Mycket att välja på för alla.

När Lefte mötte bultpistolen

Novell: Koskräck.

Övergav Stockholm för hockeyn

Flytt: En riktig hockeyhåla.

Säker väg till koma

Krönika: Monica är ute och cyklar.

...3

...4

...6

...9

...12

...14

...17

...18

...20

Mango görs på kursen i Journalistik och ges ut av Medieprogrammet på Fredrika Bremergymnasiet i Haninge. Eleverna som gjort detta nummer går i årskurs 2 och 3 på Medieprogrammet.

Ansvarig utgivare: Gunilla Rylander Melin, rektor Merika.

Adress: Fredrika Bremergymnasiet, 136 81 Haninge, tel. 08 / 606 71 23, fax 08 / 606 70 21, www.fredrika.se/mango, mango@fredrika.se

Kursledare: Peter Ferm, pferm@fredrika.se

Fotolärare: Stefan Lundgren.

I redaktionen: Emma Agnerling, Sofie Agnerling, Sandra Carlsson, Perihan Korkmaz, Cecilia Markov, Linda Munkhammar, Johan Nordahl, Amela Redzic, Monica Rundqvist, Rebecca Strömberg, Lisa Svensson, Malin Westermarck, Fikriye Yayan och Zacke Östman.

Övriga medverkande: Andreas Ahlgren och Veronica Ericson.

Annonsformgivning: Robert Nagy (lärare) och Mats Hedberg (elev).

Vill du vara med och göra Mango?

- Anmäl dig till kursen Journalistik, individuellt val!

Kursen är öppen för alla elever i åk 2 och 3 på Fredrika Bremergymnasiet.

Göra bort sig

Hur kul är det?

Aldrig mer vita bönor!

- Jag var tretton år och skulle gå och träna karate. Innan jag skulle gå, åt jag mat som innehöll vita bönor. Vi skulle träna vighet och försöka nudda knäna med huvudet från stående med fötterna ihop. Det var svårt och karateläraren gick runt och hjälpte alla och en del klarade av det. Sedan var det min tur och läraren skulle nu hjälpa mig. Om de andra klarade av det så kommer jag också att klara av det, tänkte jag för mig själv. Karateläraren kom för att visa hur man skulle börja och när jag kommit halvvägs, råkade jag släppa mig så högt att alla vände sig om och tittade på mig. Jag blev knallröd i ansiktet och alla flabbade. Jag gjorde bort mig toltalt och rusade därifrån och gick aldrig dit mer. Jag har inte heller ätit vita bönor sen dess...

Pratade för sig själv...

När jag skulle till jobbet en morgon så satt en 40-årig man mitt emot mig, bredvid mig satt det en kvinna i samma ålder. Plötsligt började mannen prata. Det lät väldigt konstigt när han pratade. Jag tittade mig omkring mig för att se om det var någon som han möjligtvis pratade med någon, men jag såg ingen. Själv satt han och stirrade ut genom fönstret och babblade på. Så kom jag på om han kanske hade handsfree, jag kollade om det var så, men ingen handsfree hade han. Så vände jag mig till kvinnan bredvid mig och gjorde en konstig min, tecknade sedan att han måste vara dum i huvudet. Då sade kvinnan:

- Det är min man, vi talar japanska!

Lågan brann så klart!

- När jag var nio år fick jag ett deostick i julklapp. På nyårsafton tände jag av någon anledning eld på det inomhus. Jag kunde inte släcka lågan, så jag viftade med det för att vinddraget skulle kväva

Det var japanska dom talade!

elden. När jag viftat en stund tappade jag taget och det flög iväg, in på min pappas kontor, där det landade i en hög med papper. Eftersom papper brinner rätt bra, började brasan ta sig riktigt fint. Jag stormade in på pappas kontor för att försöka släcka, och efter ett tag, jag minns inte hur, lyckades jag släcka elden. Då kom min pappa. Han klev in i sitt rökiga, och till viss del sönderbrända kontor, och där stod jag mitt i allt elände och försökte se oskyldig ut...

Alla garvade åt mina muskler!

- Det var en skön och solig dag när jag och mamma var ute och red. Vi hade varit ute i skogen och ridit ungefär två timmar. När vi kom hem var vi svettiga och utsvultna. Pappa hade redan fixat käk till oss när vi kom hem, för han visste att vi skulle var hungriga. Men vi ville duscha innan vi skulle äta.

- Jag gick och tog en varm dusch och när jag kom ut från duschen virade jag in mig i en handduk och gick fram till en av våra stora speglar och spände mig som om jag hade muskler på armarna. Då hörde jag min brors kompisar asgarva. De hade suttit och sett mig i spegeln. Jag sprang in på mitt rum och gick inte ut förrän de hade gått...

Öppnade ytterdörren helnäck...

- Jag var 14-15 år och jag och min kompis skulle iväg på en grej. Hon ringde och sa att hon var på väg, så jag hoppade in i duschen och tvättade håret, för att vara klar i tid. Efter det vimsade jag bara runt i lägenheten och försökte göra en massa saker, när det plötsligt ringer på dörren. Jag tokslängde upp dörren, och eftersom jag var övertygad om att det var min kompis, sa jag att jag visste att det var du. Då var det brevbäraren som inte fick in ett paket genom brevlådan, och där stod jag, iklädd endast en handduk runt håret, utöver det var jag helnaken. Jag smällde igen dörren, drog av mig handduken och virade den runt kroppen och öppnade generat dörren lite på glänt och tog emot paketet...

Texter: Perihan Korkmaz, Amela Redzic, Fikriye Yayan och Zacke Östman
Ill: Andreas Ahlgren

Vad ska Du göra när 9an är slut?
Gå Media såklart!
FREDRIKA BREMERGYMNASIET

Stressigt men givande jobb

Det är viktigt att känna sig bekväm i kläderna man ska bära, för att kunna se säker ut på catwalken.

Sara är 20 år och började jobba som modell 1996. Då blev hon upptäckt på en modelltävling, där hon ställde upp och började sedan jobba på Mikas modellagentur.

Där jobbade hon ett tag tills det inte fanns några jobb kvar för henne. Hon var i den åldern då hon inte orkade anstränga sig så mycket. En anledning var att hon då bodde i Örebro. Där hade hon sin familj och skola. Det var jobbigt att pendla fram och tillbaks till Stockholm så ofta som hon behövde. Men för en och en halv månad sedan blev hon upptäckt av Upmodels när hon var ute och gick på gatan. Där jobbar hon nu heltid. Genom dem fick hon åka till Milano och bli plådad i åtta veckor. Hon är även modell här i Sverige.

Under denna tid har hon haft både stora och små jobb. Som exempel har hon bl.a gjort kataloger för underklädsmärket Triumf i Tyskland, ett dataföretag, en kampanj för schampot Wella, tidningen Café m.fl. Många utav jobben hon utför känner man inte till eftersom de inte är kända i Sverige. På dessa jobb tjänar Sara bra med pengar. Resorna de gör till olika ställen och länder får modellen själv betala.

Att bli fotad naken, vilket hon har blivit ett antal gånger, tycker hon är jätteroligt.

- I början var det lite pinsamt, men eftersom det är ett så pass stressigt jobb så hinner man inte stå och gömma sin kropp och tänka på hur man ser ut, man vänjer sig. Det finns inget jobb som är nervöst eller pinsamt. Om man ska gå ut på scenen gäller det bara att känna sig bekväm i kläderna säger Sara.

Hon kan tänka sig att göra de flesta sorters jobb, till och med raka av sig håret, beroende på hur mycket pengar hon får.

Det är jättestressigt att vara modell. Ena kvällen kan de göra ett jobb i Sverige och morgonen därefter åker de utomlands. Det är mycket psykiskt tränande. För att bli modell får man vara beredd på att ge upp en stor del av sin fritid och vänner. Det tar upp mycket tid att åka runt till olika ställen. Som tur var är Saras pojkvän Henrik Olsson också modell, fast för Mikas och han förstår hur mycket hon har att göra. Men så fort hon är ledig försöker hon ägna så mycket tid som möjligt åt vänner, familj och pojkvännen.

Många modeller har någon sorts ätstörning. Sara själv har också det även

om de inte är stora. Hon tycker att så fort man börjar tänka på vad man stoppar i sig så har man en slags ätstörning. Sara brukar ofta tänka att hon ska köpa en gurka i stället för en chokladbit. Hon har träffat en del modeller som har eller har haft kraftiga ätstörningar och det är inte trevligt att se. Ett tag när hon var i Milano vägrade hon själv lite för lite och hennes chefer fick säga till henne att gå upp.

Av de äldre i branschen blir Sara bra bemött, de är jättestrevliga.

- Det gäller att bete sig mot andra som man vill bli bemött, säger Sara.

När det kommer en ny modell som oftast ser väldigt bra ut kan det uppstå mobbing. De kan bli fruktansvärt nertryckta. En del klarar inte av det och åker hem direkt, medan andra blir mycket starkare. Det brukar lugna ner sig när den nya modellen har gjort några jobb och börjar bli känd.

- En del nya modeller kan verka väldigt stroppiga mot utomstående människor, men det beror bara på osäkerhet, tror Sara.

Saras tips till dig som vill bli modell:

- Våga skicka in en bild på dig själv. Om du vågar är det bästa att gå till en modellagentur och visa upp dig. Använd

inte så mycket smink för då kan man inte se vem du är. För att bli modell behöver man inte vara smart, men när du väl är modell kan det vara bra. Du måste veta att det t.ex. lönar sig att gå ut och äta med den störste chefen.

Chef på Upmodels, där Sara jobbar, är Katarina. Hon var med för ett och ett halvt år sedan och startade modellagenturen. Där jobbar nu tre personer. De har behållit agenturen liten just för att få bra kontakt med modellerna och deras föräldrar. Det är viktigt eftersom många modeller är underåriga. De tar in modeller med ett ganska klassiskt utseende som håller i flera år.

- Det som är tråkigt med en del tjejer är att de tror att de har en större chans att bli modell om de ställer sig i "sexiga" poser på bilderna de skickar in, säger Katarina.

De spenderar två-tre timmar om dagen till mail och brev de får från unga flickor och pojkar som vill bli modeller, men tyvärr kan de inte ta in alla och många får försöka på annat ställe.

**Text och foto:
Lisa Svensson**

Om du känner igen fotomodellen Sara, så är det förmodligen från dokusåpan Baren, där hon medverkade en säsong.

Unga dricker mer än vuxna tror

Ungdomar dricker mer än vuxna tror. Många ungdomar dricker varje helg eller åtminstone ett par gånger i månaden.

Vi har tagit reda på vad de vuxna tror om undomars alkoholvanor och hur det egentligen ligger till. Hur skadlig är alkoholen egentligen och vad gör den med vår kropp?

Texter: Emma Agnerling och Rebecca Strömberg
Foton: privata

Vad föräldrar tror:

Christer, 43, pappa till Sara, 15

Det är möjligt att Sara har provat alkohol någon gång, men jag tror inte att hon har varit berusad. Jag vet definitivt att hon inte dricker på helgerna. Jag håller noga koll på henne och hon har bestämda tider på helgerna, då hon måste vara hemma.

Jag vet att många ungdomar dricker och är ute och ränner på nätterna men Sara är en ordentlig tjej och jag tror faktiskt inte att sånt intresserar henne. Jag vet inte vart ungdomar får tag på sprit men jag antar att det är äldre syskon och så som köper på Systembolaget åt dem.

Skulle hon komma hem berusad skulle jag för det första bli väldigt besviken. Sedan vet jag inte riktigt vad jag skulle göra, om hon skulle få någon form av bestraffning eller så.

Jag vet att den dagen kommer men just nu är hon för ung.

Kerstin, 47, mamma till Fredrik, 17

Jag vet att Fredrik dricker ibland och jag tycker att det är OK. Jag vet ju själv hur det var när jag var 17. Jag har pratat med honom och han menar att han dricker med måtta och kan kontrollera sig själv och det litar jag på.

Det har hänt att han kommit hem ett par gånger och luktat sprit och det tycker jag inte om. Även fast jag vet att han dricker vill jag inte se honom göra det, eller att han kommer hem full. Jag vet inte vart han får tag på spriten, men det skulle

aldrig falla mig in att köpa ut åt honom. Han har många äldre kompisar så jag förmodar att det är de som köper.

Om Fredrik skulle komma hem väldigt full skulle jag nog försöka prata med honom, ta reda på vad han druckit och förklara för honom hur farligt det är att dricka stora mängder alkohol.

Hur ungdomar gör:

Anna, 17

Jag dricker rätt ofta, lite för ofta kanske. Det blir minst en gång varje helg i alla fall.

Jag dricker för det mesta vin eller starksprit. Öl och sånt är svårt att få tag på, för de flesta som köper ut vill inte handla så mycket.

Förut drack jag mest hembränt för då kände jag ingen som kunde handla på systemet. Nu skulle jag aldrig ta en klunk hembränt, för jag vet hur farligt det är. Anledningen att jag dricker är för att det släpper hämningarna, jag blir mindre blyg. Sen dricker jag faktiskt för att det är roligt.

Jag var nog full första gången på avslutningen i sjuan. En kompis hade hyrt en lokal och hade fest. Jag drack väl en nio-tio alkoläsk och hade jättekul. Kvällen slutade dock med att polisen kom och efter att de hållt ut all sprit, kastade de ut oss ur lokalen. Jag och mina kompisar hade sagt till våra föräldrar att vi skulle ha tjejmiddag och sova över så vi kunde inte gå hem utan fick sova i en tjejs hus. De hade precis flyttat och huset skulle säljas så det fanns inte en enda möbel och vi fick sova på golvet.

Tobbe, 15

Jag dricker på fester och sånt några gånger i månaden. Då dricker jag bärs som min kompis brorsa handlar. Jag drack första gången när jag gick i sjuan. Min syrra hade fest och jag och min polare fick vara med. Hennes kompisar bjöd oss på sprit och vi blev skitfulla.

Kvällen slutade med att jag var så full att jag inte ens kunde gå, så min storsyrra fick ta hand om mig. Hon var tvungen att ringa våra föräldrar och hennes fest blev förstörd. Det dröjde länge innan hon förlät mig och ännu längre innan hon tog med mig på fest igen.

Therese, 14

Jag dricker så ofta jag kan, men jag har aldrig så mycket pengar så det blir kanske kanske tre gånger i månaden, men det är helt olika. Jag dricker oftast sprit men om jag kan få nåt ifrån systemet så blir det cider.

Det är oftast min pojkvän som fixar till mig, men om det finns något hemma så tar jag det.

Jag var full första gången när jag var 12 år, vi var ett stor gäng kompisar som skulle gå till ungdomsgården och på vägen dit så drack jag 1/2 liter hembränt. Jag blev så full att jag bara låg och spydde, så jag blev hemskjutsad av fältassistenter. Det är roligt att dricka, har man inget att göra så sätter man sig med ett gäng kompisar någonstans och dricker.

Markus, 19

Jag dricker inte så värst mycket, det blir väl ca två gånger i månaden. Då dricker jag oftast öl, men det går bra med sprit också, det beror på vem det är som köper. Om det är någon som jag inte känner så bra så blir det sprit, t.ex. vodka, för det blir inte så mycket att bära, men om det är en bra polare så köper jag öl. Om jag inte hinner fixa öl så drar jag med mig några polare och drar på krogen.

Jag drack första gången när jag gick i nian, jag och två kompisar satte oss vid Årsta havsbad och drack öl. Jag drack väl runt en 8 cider och blev väldigt berusad så jag somnade i en kompis friggebod.

Så skadar alkohol din kropp:

Hjärnan: Förtäring av alkohol under många år kan ge hjärnskador. Först försämras närminnet, d.v.s. förmågan att minnas saker som ligger nära i tiden.

Minnesluckor i samband med alkoholförtäring, kan vara ett tidigt tecken på hjärnskador.

Levern är det organ som ser till att alkoholen förbränns och försvinner ur kroppen. Det tar mer än två timmar för kroppen att göra sig av med en starköl. En flaska vin tar 8 - 10 timmar. Redan efter några dagars alkoholdrickande kan levern bli svullen och öm. Cellerna skadas och fungerar sämre. Risken för skrumplever ökar.

Benbrott: Risken för benbrott ökar. Dels p.g.a. av fler olycksfall och dels p.g.a. att benstommen blir skörare.

Nervsystemet kan drabbas vilket ger smärtor, känselbortfall och förlamningar.

Hjärtat: Regelbundet alkoholdrickande skadar hjärtmuskeln med hjärtsviikt som följd.

Sexualdriften: Alkohol påverkar hormonerna och försämrar den sexuella förmågan.

Alkohol och graviditet: Dricker man under graviditeten är risken för fosterskador mycket stor.

Fler kalla fakta:

- 1/3 av alla nior har druckit hembränt de senaste månaderna
- Ungdomar dricker som mest när de är 14 - 20 år.
- Mellan fem och sju tusen svenskar dör varje år i samband med alkohol.
- Alkoholen står för 80% av alla våldsbrott, 75% av alla trafikolyckor och 90% av alla våldtäkter.
- 20 - 30% av alla som dör i trafiken har alkohol i blodet. På sjön är det ännu värre: åtta av tio som drunknar har alkohol i blodet.

Forts...

Maria Ungdom:

På storhelgerna är det fullbelagt

Till Maria Ungdom kommer de ungdomar som är för fulla. Ofta är det polisen som kör in dem, men det händer också att det är anhöriga.

En vanlig helg på Maria Ungdom kommer det in från tre och ända upp till femton ungdomar.

På högtider som nyår, Valborg, Lucia och skolavslutningar är det ännu värre.

De flesta som kommer in är i 15-16-års åldern, men det kommer även in så unga som 11-12-åringar.

Många har druckit så mycket att de spytt och kissat ner sig.

De flesta som kommer in till Maria Ungdom har druckit för första gången

Polisen:

Så farligt är hembränt

Varje helg möter polisen flera redlost fulla ungdomar. När polisen träffar på en tonåring som är för full kör de för det mesta hem personen.

Om det inte är möjligt kontaktas de sociala myndigheterna. Ibland måste personen tas till sjukhus för magpumpning.

- Ungdomar sätts inte i fyllecell, säger polisens pressansvarige Mikael Lundberg

Det är inte brottsligt för någon under 18 att dricka sprit, däremot har alkoholen hamnat hos personen på brottsligt vis. Därför har polisen rätt att hålla ut spriten när de möter berusade ungdomar.

och har ingen aning om hur mycket de tål.

När en person kommer in till Maria Ungdom får de nya kläder. Personalen tvättar de gamla kläderna.

Personen får ett rum med en madrass att sova i, föräldrarna rings dit och får stanna under natten. Dagen efter har personalen på Maria Ungdom, tonåringen och dess föräldrar ett möte. Efter tio dagar får man komma tillbaka för ett möte till.

Kommer en person in mer än en gång blir det allvarligare åtgärder. Maria Ungdom meddelar alltid sociala myndigheterna om personen är under 18 år.

Det finns olika terapigrupper, b.l.a. familjeterapi som varar ca sex till nio månader, det finns också gruppterapi för personer med alkohol- och drogproblem.

-Någon har köpt ut till tonåringen från Systembolaget och därigenom gjort sig skyldig till ett brott, säger Mikael Lundberg.

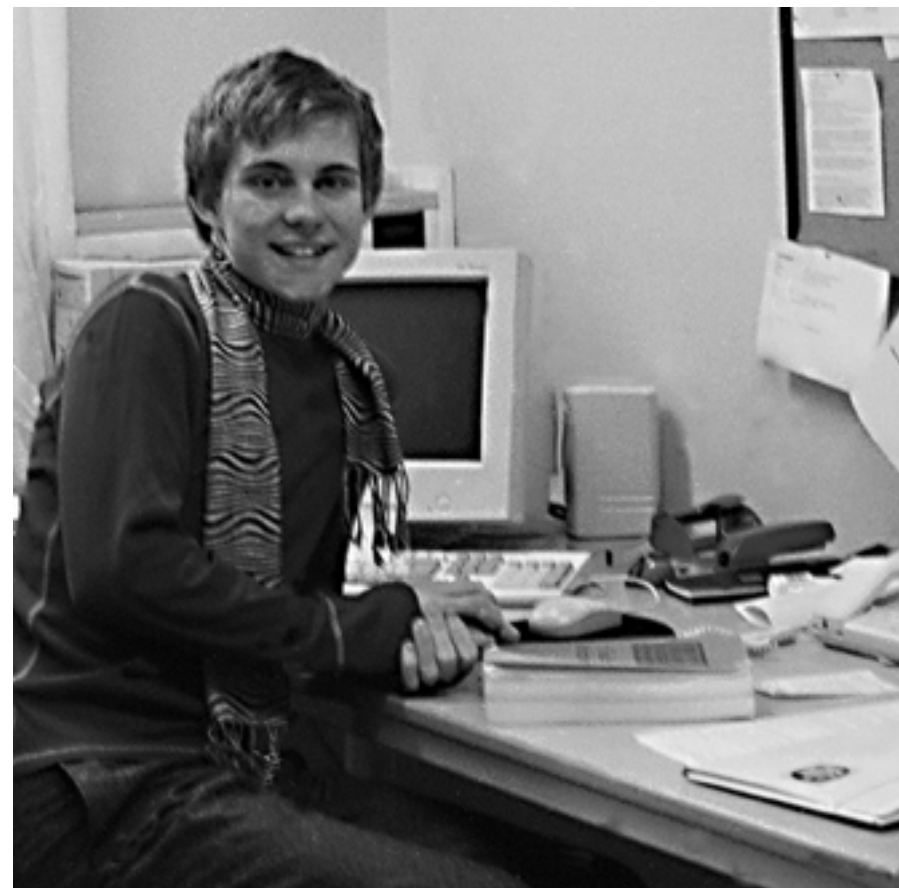
Han berättar också att över 35% av Sveriges 15-16 åringar har druckit hembränt. Anledningen till att det är så farligt att dricka hembränt är att man egentligen inte vet vad man dricker, var spriten kommer ifrån. Har man riktig otur kan det vara träsprit som kan göra en blind eller i värsta fall dö av. En annan anledning är att man inte vet hur stark spriten är, den har ofta en väldigt hög procenthalt.

Smuggelsprit är också vanligt bland ungdomar. Den är lika farlig som hembränt. Att en flaska är plomberad och har proffsiga etiketter, är ingen garanti för att innehållet stämmer med utsidan.

Varje år beslagtar och håller polisen ut stora mängder sprit från ungdomar.

Som elev kan man känna sig rätt maktlös. Lärarna bara bestämmer och bestämmer utan att vi riktigt fattar vad det är som händer. Men vi har faktiskt rätt att ändra på det. Elevorganisationen jobbar med att lära oss vad vi får och vad lärare inte får.

I Sverige finns Elevorganisationen. Det är en politiskt obunden organisation som är till för oss elever. Det är dem du ska kontakta om du känner att du blivit felbehandlad i skolan. Ungefär som ett fackförbund. Eftersom vi bor i Sverige, så har vi ju ombudsmän till det mesta. Det gäller även oss elever. Elevernas ombudsman kallas Elevombudsmannen och heter Emil Boquist. Han blev Elevombudsman efter att ha varit med i Elevorganisationen länge.

- Först och främst ger vi råd och talar om vad som står i lagen samt ger tips på hur man kan gå tillväga, berättar Emil Boquist, Sveriges elevombudsman.

Elevorganisationen:

Rycker ut för elevernas rättigheter

- Elevers rättigheter är ett spännande område att jobba med, eftersom så många känner sig rättslösa i skolan. Jag tycker även från min egen gymnasietid (Emil tog studenten i våras) att många vuxna betraktar eleverna som problem, när man kommer med idéer om hur undervisningen och skolan kan bli bättre.

Ett utav Emils mål är att elever ska bli mer respekterade i skolan. Han tror att om man tar till vara på elevers rättigheter,

så blir skolan roligare för både lärare och elever.

Jag surfar runt lite på Elevorganisationens hemsida och kommer på att många elever inte vet om att det finns folk som kan hjälpa till när saker i skolan inte går riktigt rätt till. Hur gör Elevorganisationen för att visa att de finns?

- Jag tror visst att rätt många elever vet om att vi finns. Problemet är ju att vi jobbar mot högstadiet och på gymnasiet och att det finns ungefär 2000 sådana skolor i Sverige. Sen går man ju bara i skolan några år och det kommer hela tiden nya elever som kanske inte vet så mycket om Elevorganisationen och Elevombudsmannen. Hur som helst så är vi ute ganska mycket på skolor och informerar om rättigheter och går runt i varje klass. Det är alltid lika roligt och man får många bra frågor och synpunkter.

Elevorganisationen använder sig också av medier, de skriver debattartiklar och blir ibland intervjuade i ungdomskanalen P3 då och då. De är också med i TV ibland. Dagen när jag träffar Emil, har han blivit intervjuad av SVT:s "REA". Elevorganisationen har gett ut boken "Elevrätt" och små broschyrer om sin verksamhet.

På hemsidan kan man skicka in frågor som sedan besvaras av Elevombudsmannen. Många frågor handlar om kollektiv bestraffning. Hur gör ni då? Kontaktar ni skolan och kämpar åt eleven eller ger ni eleven råd?

- Först och främst ger vi råd och talar om vad som står i lagen samt ger tips på hur man kan gå tillväga. I svåra fall då

forts...

Jag tycker att många vuxna betraktar eleverna som problem, när man kommer med idéer om hur undervisningen och skolan kan bli bättre, säger elevombudsmannen Emil Boquist.

Elevernas eget fack...

det inte hjälper kan vi göra mer, ta kontakt med rektorer eller skriva anmälningar. Men det är bara Elevorganisationens medlemmar som har rätt till mer hjälp, även om vi hjälper andra om vi har möjlighet.

Om man som skola blivit kontaktad av Elevombudsmannen som säger att de missskött sig skulle jag tänka mig att de blir lite sura. Hur brukar de regera?

- De flesta brukar reagera bra, så att problemet löser sig utan större krångligheter. Ofta rör det sig om missförstånd eller att man inte känner till vad som står i lagen. Det händer någon gång då och då att skolan reagerar negativt och inte vill ha någon inblandning från utomstående, men det hör som tur är till undantagen.

Det är ju allmänt känt att vissa vuxna behandlar ungdomar med en slags ”Ja, ja lilla vän”-attityd. Det är ju förstås väldigt jobbigt. Då kan man ta till ett knep som kallas Sveriges Rikes Lag eller Läroplanen. Det lyssnar vuxna på. Det är också viktigt att klassen pratar med varandra och kommer överens om vad som

är fel och att man kommer på förslag som kan förbättra situationen.

Alla lärare är väldigt olika. Vissa har en stark tro på att all undervisning ska bedrivas i klassrummet. Sen kommer de andra lärarna som verkar ha förstått att inga elever gillar träsmak i den bakre regionen. Men något som alla har gemensamt är att de någon gång blir väldigt trötta på oss elever. Då kan det dyka upp ett litet hot om kollektiv bestraffning till exempel. Eller så säger de något i stil med ”nej, nu skiter jag i det här”, tar sina papper och går därifrån.

Det är ju oftast lärare som bryter mot reglerna, gör ni någonting för att de ska förstå vad de får och inte får?

- Vi har ett bra samarbete med lärarnas fackförbund och har exempelvis gjort ett material om elevinflytande ihop med Lärarförbundet. Sen tycker jag egentligen inte att det är vårt jobb att informera alla lärare om vad som står i exempelvis läroplanen. Det måste de veta om och det är skolans och kommunens uppgift att se till att det blir så. På många skolor utbildar eleverna själva sina lärare i elevers rättigheter och elevinflytande, vilket jag tycker är ett jättebra initiativ.

Jag frågar en av mina lärare på Medieprogrammet, fotoläraren Stefan

Lundgren, om han har gett kollektiva bestraffningar någon gång. Det har nog hänt, men han tycker inte att man vinner någonting på det. Det funkade för tjugo år sedan, när eleverna i en grupp var mer lika varandra. Men så är det inte längre, menar han, numer finns det ett grupptryck mellan eleverna, misssköt sig en så kan t. Ex. ett helt projekt rasa samman.

Men kan kollektiv bestraffning nånsin leda till något gott?

- Det beror mycket på gruppens sammansättning. Med kollektiv bestraffning kan effekten bli större. Men det leder också till att läraren blir impopulär och lektionerna och undervisningen blir sämre.

Bara för att vi har alla dessa rättigheter betyder inte det att vi kan bete oss hur som helst. Vi har faktiskt också skyldigheter. Har elever tillsammans med lärare bestämt vilka ordningsregler som ska gälla, så ska alla följa dem. Man ska inte behöva må dåligt av att gå i skolan. Men gör du det så är det ditt ansvar att göra det bättre. Och funkar inte det så finns det hjälp att få. Glöm inte det!

Texter: Monica Rundqvist
Foto: Lisa Svensson
och Linda Munkhammar

Rättigheter och skyldigheter: Så funkar det!

STRAFF

Elever sitter inne på Lunarstorm på lektionstid. Det pågår under veckor och till slut beslutar sig lärarna för att stänga av hela Internet.

Viktig utrustning har blivit förstörd och hela klassen måste betala för att köpa nytt.

Dricksmuggarna i korridoren tas bort eftersom de sedan ”ligger på golvet”.

Allt det här är exempel på kollektiv bestraffning. Det är ett vanligt sätt att straffa elever tills någon erkänner. Kollektiv Bestraffning är förbjudet enligt svensk lag. Så här står det i JO:s ämbetsberättelse 1993/94 sid.378: ”En huvudprincip i den svenska rättsordningen är att en person är ansvarig endast för de handlingar han själv företar”. Alltså; det är förbjudet att straffa oskyldiga.

Om undervisningen stängs av är det viktigt att ta reda på varför innan man ringer JO. Får man inte komma in i t ex en datasal för att det pågår reparationer så är det inte kollektiv bestraffning.

AVSTÄNGNING

Det finns andra straff än kollektiv bestraffning. Att bli utslängd från en lektion är ett straff, det är tillåtet men du har rätt att vara med på nästa lektion. En elev kan inte bli avstängd utan att ha fått flera varningar, både muntliga och skriftliga, först. Rektorn har rätt att stänga av en elev med omedelbar verkan om han/hon tycker att eleven är en fara för sig själv eller andra, men bara i högst två veckor.

ELEVINFLYTANDE

Skolan ska, enligt lag, vara demokratisk. Alla i skolan får vara med och påverka det som händer i den.

I gymnasiet lär vi oss att betrakta skolan som en arbetsplats. Arbetsplatser styrs utav arbetsmiljölagen. ”Arbetstagaren skall ges möjlighet att

medverka i utformningen av sin egen arbetssituation samt i förändrings- och utvecklingsarbete som rör hans eget arbete.” (AML 2:1) Det betyder att även vi elever får vara med och bestämma när det gäller t ex undervisning, schemaläggning, arbetsmiljö och regler.

Med hjälp av kursplanen ska elever och lärare planera undervisningen tillsammans. Alla elever ska sedan få vara med och utvärdera undervisningen tillsammans med läraren, alltså gå igenom vad som varit bra eller dåligt och vad som inte fungerar.

Elever kan också ha inflytande genom elevrådet. Eftersom det inte finns någon lag som säger att det måste finnas elevråd finns inga exakta regler för hur ett elevråd ska skötas. Men det är alltid elever som ska sköta elevrådet och att allt ska gå demokratiskt till. Klassråd däremot, måste finnas. Är man med i elevrådet och missar lektioner bara för att man måste gå på möten så har man rätt till stödundervisning, det spelar ingen roll hur bra ens betyg är eller om det går bra eller dåligt i ämnet.

BETYG

Våra betyg är målrelaterade, det betyder att staten bestämmer vad vi ska lära oss genom kursplaner. Genom betygskriterierna ska vi se vad det är vi behöver kunna för att få G, VG eller MVG. Vi elever har rätt att få titta på både kursplaner och betygskriterier. Läraren ska jämföra våra kunskaper med kursplanen och betygskriterier för att vi ska kunna få betyg. Elever får inte jämföras med varandra.

I läroplanen från -94 står det att läraren måste använda allt material som eleven har lämnat in, bevis på muntliga och skriftliga kunskaper. Det ska heller inte spela någon roll om man lärt sig någonting utanför skolan, läraren ska ändå kunna sätta betyg.

Ibland får man kanske sämre betyg än vad man är värd. Det går inte att överklaga ett sådant orättvist betyg. När det väl är satt kan man inte ändra det. Det kan bara ändras om man råkat skriva fel. Alltså att man glömde V:et i VG och därför fått sämre betyg än vad man förtjänar. Det gör att det är väldigt viktigt att man pratar med sin lärare om betyg innan det sätts. Lärare måste berätta för elever hur man ligger till.

LÄRARE

Boken ”Elevrätt” tar upp några exempel på vad lärare gör som gör dem till dåliga lärare. Har man otur får man en lärare som man inte lär sig något av och som inte varierar undervisningen. Vissa lärare kanske man inte vågar fråga om saker man inte förstår. Eller när en lärare är elak mot vissa elever. Om en lärare gör något av det här så bryter han/hon mot läroplanen. En lärare ska enligt Lpo 94 2.2 stärka elevers självförtroende och få oss att känna att det vi lär oss är viktigt och att vi utvecklas. Alla elever ska uppmuntras att stå för sina åsikter. Lärare får inte heller behandla elever olika på grund av kön, religion eller vilket land man kommer ifrån.

Om man har problem med en lärare som man tycker bryter mot läroplanen så ska man först och främst prata med läraren. Om det inte går så ska man gå till rektorn.

ORDNINGSREGLER

För att allt ska va så trevligt som möjligt i skolan är det bra om man har vissa regler. Att läraren låser dörren efter fem minuter, att man inte får ha keps, eller att man inte får äta godis. Alla såna regler är ordningsregler som lärare och elever ska bestämma tillsammans. ”Läraren skall [...] tillsammans med eleverna diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen.” (Lpf 94 2.2) Men man måste ändå visa hänsyn till vad läraren vill. Smulor i tangentbordet är inte

Forts. sid. 16...

Teatergruppen RoJ: Alltid nåt på gång!

I Gamla Folkets Hus i Handen huserar kulturföreningen RoJ, en förening för dem som gillar att sjunga, dansa och spela teater. Repetitionerna är i slutskedet inför föreningens trettiotredje produktion, Luskokarna.

Medlemmarna i kulturföreningen RoJ står på golvet och värmer upp rösterna inför körträningen. De står och gör andningsövningar, sjunger uppvärmningssånger, och mjukar upp lederna. Och man känner faktiskt av en anspelning på gudsdyrkan. De står och hummar med armarna och händerna sträckta mot taket och det känns lite som att man är på någon sekts bönenöte.

Men, så är inte fallet. Det är bara en del av ensemblen till den kommande produktionen Luskokarna, som precis som vilken onsdag som helst skall jobba med

de sånger som skall ingå i föreställningen. Efter ett tag är de klara med sina ”böner”, och man börjar skicka runt papper med noter och texter. De är inne i slutskedet av repetitionerna och sången är en väldigt stor del av de produktioner som spelas på RoJ.

Skönt med applåder

- Jag är bara här för att jag gillar att spela teater och sjunga. Sedan är det också en sån otroligt skön känsla att få applåder efter att man spelat, säger medlemmen och eldsjelen Mats Persson, som har

varit föreningen trogen sedan man 1997 spelade Nicholas Nickleby.

Precis när jag tror att de skall börja sjunga, är det ytterligare en röstövning som går igång. De sjunger olika ljud samstämmigt för att lära sig att ta rätt ton. Men den är rätt kort och ungefär fem minuter senare börjar de riktiga sångrepetitionen. Körledarna sjunger i förväg och ensemblen följer efter gång på gång, gång på gång, och till slut sitter sången.

Luskokarna

Ensemblen träffas nästan varje dag så här nära premiären för kör- eller teaterrepetitioner. Manuset äger RoJ sedan gammalt på grund av att man har spelat Luskokarna en gång förut. Det var under åren 1988-1989, men nu är det alltså dags igen.

Produktionen Luskokarna handlar, liksom flera av RoJ:s föreställningar, om alla de fördomar som finns i vårt samhälle.

Marika Rennerfelt, som även är uppskattad natradiator, har varit föreningen trogen sedan starten 1983 i egenskap av regissör och koreograf.

Mats Persson har varit medlem i RoJ, sedan man 1997 spelade Nicholas Nickleby.

Full Fart Framåt, när medlemmarna på RoJ har teaterrepetition.

Den utpelar sig i 1920-talets Ha-ninge när de fattiga människorna här ute tvättade åt de fina damerna på Östermalm.

Det var från början tänkt att man skulle spelat en pjäs - specialskriven för RoJ - som heter Pendeln Svänger, men medlemmarna uppfattade det som att manusförfattaren levererade delar av manuset för sent, och att de även inte var tillfreds med innehållet. Därför tog man istället upp den redan tidigare spelade Luskokarna.

Kvar sedan starten

För regin står Marika Rennerfelt, en av de väldigt få medlemmar som var med från starten 1983, som finns kvar i föreningen. Utöver att Marika regisserar på RoJ jobbar hon även som radioprator i Sveriges Radio P3.

- Jag känner att jag genom att vara verksam på RoJ, kan vara med och förändra saker och ting i vårt samhälle. Visserligen kräver det mycket tid, men det är det värt, säger Marika.

RoJ är en kulturförening och därför spelar de inte enbart teater, sjunger och dansar. På senare tid har de även börjat

visa film för Haningeborna. Man har visat gamla klassiker som Nosferatu, Dracula, Dr. Caligaris Kabinett, Svärdet i stenen, Spartacus och Grease. Andra kulturevenemang har varit Stockholms Spelmansgilles årliga folkmusikträff som hölls i RoJ:s lokaler, SM i Poetry Slam och RoJ:s egna ”RoJ-aftnar”, där medlemmarna spelar musik, sjunger, framför monologer, och mycket mer för allmänheten.

Egen livesåpa

Målet för RoJ, sedan starten 1983, har varit att man varje år ska sätta upp en större produktion. Senast spelade de såpan LUDD, som även den var en berättelse om fördomar. Där fanns pengagiriga politiker, invandrare och Sverigedemokrater, kärlek utanför gränserna och mycket mer. Man skulle kunna kalla det en modern Romeo och Julia, mixad med dagens alla värsta såpor. (RoJ betyder förresten just Romeo och Julia, efter teaterns allra första uppsättning.)

LUDD var en såpa, och spelades i tre avsnitt. I mars gick del 1, i april gick del 2 och i maj gick del 3. Detta ledde till att ensemblen fick offra mycket av sin fritid för att komma till repetitioner, då man

mellan delarna bara hade en knapp månad att läsa in ett nytt manus. Trots detta var inte LUDD en av de ”obligatoriska” stora produktioner som skall hållas varje år, utan LUDD var frukten av många och långa improvisationer av ensemblen, som till slut mynnade ut i ett manus, skrivet av regissören Marika Rennerfelt.

Kärleken spirar

Som alla föreningar, är även RoJ en bra plats att mötas och skaffa vänner på. Många hittar även kärleken i föreningslivet, likaså har många gjort på RoJ.

- Visserligen kände vi varandra innan vi gick med i RoJ, men ifall det inte vore för att vi är verksamma här på RoJ, så skulle vi nog aldrig ha blivit ihop, säger Mats Persson och Anna Andersson.

Vill du veta mer om RoJ kan du besöka föreningen på Internet: www.roj.cineprint.se.

**Text: Zacke Östman
Foto: Lisa Svensson**

”Kondom bara krångligt och bökigt”

Det finns minst ett passande preventivmedel för alla. Ändå blir många gravida eller smittade av någon könssjukdom. De vanligaste könssjukdomarna är klamydia och kondylom. Av 90 testade ungdomar i Haninge var 14 stycken klamydia smittade i september 2001. Det är en siffra som tidigare sjönk men nu börjat stiga igen berättar, barnmorskorna Katharina Lundblad och Marina Ohls Edberg

Ungdomar som behöver hjälp med val av preventivmedel eller bara vill prata kan tycka att det är svårt att ta kontakt med någon för att få hjälp. Men på ungdomsmottagningen i Haninge hjälper dom gärna till med det dom kan, där finns det både barnmorskor och kuratorer och alla i personalen har tystnadsplikt.

Ungdomsmottagningen har öppet hus för både tjejer och killar, då kan man bara komma dit och sätta sig och vänta så får man den hjälp man vill ha. Man kan även ta kontakt med sin skolsköterska om man behöver råd och hjälp.

Valmöjligheter

Ungdomarna idag har stora valmöjligheter vad det gäller preventivmedel. Och vissa gör bättre val och andra sämre:

- När jag var 18 opererade jag in en p-stav i armen, berättar Anna, 21. Jag har haft den sen dess. I början hade jag lite oregelbunden mens, men nu funkar allt fin fint. Jag behöver aldrig tänka på att ta några piller eller hitta en kondom. Visserligen skyddar den inte mot könssjukdomar, men jag har aldrig sex med någon annan än min pojkvän och vi är båda testade.

- Jag äter p-piller, Mercilon 28 och dom fungerar väldigt bra för mig, säger Sara, 17. Jag äter p-piller för att det är skönt att veta att man alltid är säker, p-piller är ju väldigt smidigt att använda.

-Jag har ett fast förhållande men skulle jag träffa en ny kille eller ha ett ”one night stand” skulle jag absolut an-

vända kondom. Men med min pojkvän, tycker jag bara att det är bökigt och onödigt.

Hatar kondomer

- Egentligen hatar jag kondomer, men de är ju bra att ha, säger Peter, 16. Man vill ju inte ha aids liksom. Dessutom känns det faktiskt inte särskilt annorlunda med kondom, det är bara det att det är jobbigt att behöva tänka på det varje gång

man är på väg att ha sex. I framtiden om jag har en och samma flickvän länge vill jag nog att hon ska äta p-piller eller något liknande, det gör allt mycket lättare liksom.

-Jag har faktiskt inte använt kondom så många gånger, erkänner Daniel 19. Några av tjejerna jag har varit med har ätit p-piller. Jag vet att man kan få sjukdomar och så, men det är inte lika skönt med kondom.

- Det är som att äta kola med pappret på, säger han och ler. Jag har haft avbrutet samlag och då kan ju inte tjejen bli på smällen.

Förutom kondomer, finns det en hel del att välja på. Vad som är bäst, varierar från person till person och från situation till situation.

Många piller

P-piller - Den vanliga föreställningen om att p-piller kan orsaka blodpropp vill personalen på ungdomsmottagningen i Haninge inte hålla med om. Risken att få en blodpropp är betydligt större när man är gravid.

Fördelarna med p-piller är att det är 99% säkert mot graviditet. P-piller skyddar inte mot könssjukdomar. P-piller kan orsaka humörsvängningar och ökad aptit, men fördelarna är många; till exempel att man får en helt regelbunden mens. Det är

också väldigt enkelt och bekvämt, man äter bara ett piller om dagen så är man skyddad

Minipillren består bara av gulkroppshormoner. Det är väldigt viktigt att man tar ett piller varje dag ungefär vid samma tid. Biverkningarna kan vara blödningstrassel och depressioner, så man ska undvika att äta minipillren om man är nedstämd och deprimerad.

Akut piller - Man måste ta pillret senast 3 dygn efter samlag. Enligt ungdomsmottagningen ger pillret inga biverkningar och det kan hämtas gratis där. Från och med januari 2002 kan man även hitta akutpiller på apoteket.

Implantat

En stav som sätts in i överarmen på kvinnor. Staven kan sitta där i 3 år innan

man måste byta. Biverkningarna kan vara blödningar i början. Implantatet sätts in hos läkare och kostar 60 kronor från och med januari.

Kondom

Vissa påstår att den ger minskad lust, medan andra menar att det är bara en vanesak. Fördelarna med kondomen är att den skyddar mot både könssjukdomar och mot graviditet. Man måste vara försiktig med kondomen annars kan den spricka och då skyddar den inte alls.

Övriga p-medel

Pessar - Som en kondom för tjejer, skyddar dock inte mot könssjukdomar. Pessaren är ganska ovanlig nu för tiden. Den är bara säker till 75 %. Den sätts in i slidan och används ofta i kombination med spermiedödande medel.

Spiral - Placeras i livmodern och är vanligast på kvinnor som har fött barn, eftersom den är lättare att sätta in då. Spiralen är 99% säker och är godkänd i ca: 5-8 år, innan man måste byta. Den sätts in hos barnmorska eller läkare. Eventuella biverkningar är blödningstrassel, humörsvängningar och viktökning. Från och med årskiftet går spiralen ner i pris, från ca. 1000 kronor till 60 kronor.

P-spruta - En injektion som ges var tredje månad. I början kan man ha en del blödningstrassel, sedan kan menssen upphöra hos många kvinnor. När man slutar med injektionen kan det dröja upp till ett år innan man kan bli gravid. P-sprutan är vanligast för kvinnor som inte vill ha flera barn.

Nästa sida:
De svarta sidorna

Forts. Svarta sidan av sex

Detta är könssjukdomarna man måste se upp med som tonåring. Vem som helst kan drabbas om man inte skyddar sig.

Klamydia är den vanligaste könssjukdomen i Sverige. Du kan ha klamydia om det svider när du kissar, det kommer en flytning ur urinröret, slidan eller ändtarmen. För att veta om du har klamydia bör du uppsöka läkare eller barnmorska. För att bli frisk ska du ta antibiotika, den läkare som ansvarar för din behandling ger dig också särskilda förhållningsregler om när du bör ha sex nästa gång. Kondom är det enda preventivmedel som skyddar mot klamydia.

Kondylom smittar genom oskyddat samlag. Om man har smittats av kondylom får man långsamt växande vita vårtor i

underlivet. Man kan också bli smittad av kondylom som inte ger några utslag direkt, det kan ta månader eller ibland år innan man får utslagen av kondylom. Upptäcker man vårtor i underlivet bör man uppsöka läkare. Vid behandlingen används en speciell lösning som penslas på, eller också bränns eller fryses vårtorna bort. Ibland används även laser. Kondom är det enda som skyddar mot kondylom!!!

Herpes - År 2000 anmäldes cirka 31.000 fall av herpes. Det är alltså en mycket vanlig sjukdom. Herpes smittar genom samlag och oralsex. Den störst risken att sprida smittan är när man har färska herpesutslag. Herpesviruset finns kvar i kroppen hela livet. Vissa människor får inga fler utbrott efter det första, men andra får utslag med jämna mellanrum hela livet.

Gonorré - Könssjukdomen gonorré har minskat i Sverige, till följd av ökad försiktighet vid tillfälliga sexuella kontakter. Om man har blivit smittad kan det märkas om det svider när man kissar, det kommer en flytning från urinröret eller ändtarmen. Man kan också få ont i halsen. Symptomen brukar komma några dagar efter smittotillfället eller så får man inga symptom alls. För att bli frisk är behandlingen antibiotika och behandlingsresultatet måste kontrolleras av läkare en eller flera gånger. Kondom är det ENDA skyddet mot gonorré!!

Texter:
Sandra Carlsson,
Cecilia Markov och
Malin Westermarck
Foto: Malin Westermarck

Elevernas rättigheter

forts från sid. 11...

mysigt och det är störande om det hela tiden droppar in folk i klassrummet hur som helst. Har man valt att gå gymnasiet ska man följa de ordningsregler som finns.

RASTER

Det finns inga regler för hur långa raster man får ha eller hur lång lunchen ska vara. Innan man skrev om läroplanen så hade vi rätt till 40 minuters lunch, men den regeln finns inte längre. Det finns bestämmelser för hur lång en skoldag får vara om man går i låg-, mellan-, eller högstadiet. Men inte för gymnasiet. Men man kan gå efter gymnasieförordningen att man ska fördela skolarbetet jämt mellan mån-

dag till fredag. Har man en väldigt kort dag och en väldigt lång dag så har skolan brutit mot den regeln.

LÄXOR

Det finns inga regler som säger hur många läxor man får ha. Men eftersom de hör till skolarbete måste de också vara jämt fördelade mellan måndag till fredag. Eftersom skolarbete ska bedrivas mellan måndag till fredag så är det inte tillåtet att ge läxor över helgen. Men om man ger en läxa från torsdag till måndag så har man tid till den på torsdagen eller fredagen. Såna läxor är tillåtna.

PROV

Vissa säger att man inte får ha fler än tre prov i veckan. Det är inte sant. Det finns inga regler som säger hur många prov man får ha. Det finns ingen regel som säger att man måste ha prov överhuvud-

taget. Undervisningen ska ju planeras med läraren, det betyder att man måste visa honom/henne vad man kan. De som har svårt för prov måste man då ta hänsyn till. På många skolor bestämmer skolledningen hur många prov man får ha eftersom det är det vanligaste sättet att testa kunskaper på.

IG

En annan viktig sak är att lärare får INTE säga ”Om ni inte har lämnat in det här i tid så blir det IG!” Eftersom betygen är målrelaterade så ska allt du lämnar in, oavsett när, betygsättas. Men det kan vara väldigt jobbigt för läraren att få ont i allt på olika dagar. Lärare och elever kan bestämma om ni ska ha några regler för inlämning.

Text: Monica Rundqvist

KOSKRÄCK

- När Leffe mötte bultpistolen -

Av Veronica Ericson

Tja! Mitt namn är Stark, Leffe Stark. Jag är/var en snygg jävel på 50 bast. Har/hade under de sista trettio åren jobbat som slaktare här i byn. En by som ligger i de djupa skogarna i norr. Norrland so för övrigt är den enda ”normala” delen av Sverige. ”Håll Norrland Rent” är vår slogan. Inga homosexuella, djurättsaktivister eller annat löst folk är välkomna hit om vi får bestämma. Och nu när vi ändå talar om det, vad fan är det för fel på dessa jävla veganer?! Inte fan kan vi människor äta gräs! En blodig stek till frukost, lunch och middag, då mår man bra.

Skulle jag och korna ute i hagen vara lika mycket värda? HA! Vilket jävla skämt....

Det var en fredagskväll och klockan hade precis slagit åtta. Jag och grabbarna hade druckit lite för mycket hembränt så jag kände mig lite kaxig. Bengans minkar hade blivit frisläppta natten innan, och detta var inte första gången. ”Helvetes jävla skitungar!” Skrek Bengan som var alldeles röd i ansiktet.

”Minkarna föds för att dö, så är det bara!” Inte fan ska vi dalta med djuren, de är ju här för att ätas, flås och utnyttjas!” Lade jag till.

Under dagen hade vi som vanligt utfört våra fredagsritualer som bestod av djurplågeri. Du kan kalla det för förfest. Ingen annanstans finner man samma kick som man får av att sparka på ett halvdött djur. Att se en gris kvida av smärta är en jävligt skön och mäktig känsla! Lucifer-Göran, en arbetskamrat till mig är en höjdare på misshandel. Ingen annan på slakteriet har en chans när han är på hugget. Är man ett djur, väntades på döden, ska man nog hoppas att han inte är på jobbet just den dagen.

När jag vaknade nästa morgon kände jag mig lite konstig. Blev kanske lite för mycket igår tänkte jag. Ryggen värkte och jag kände mig faktiskt lite snorig. När jag öppnade ögonen förstod jag inte först var jag befann mig. En lada? Jo... tydligen hade jag gått vilse på fyllan och hamnat i någons lada istället. Även om jag såg lite suddigt bestämde jag mig för att resa mig upp. Snart insåg jag att det inte var någon mening att resa sig upp, för tydligen var jag redan i stående position. Jag gnuggade mig i ögonen och synade kroppen. HELVETES JÄVLA SKIT - JAG ÄR EN KO! Hur sjukt det än låter, så är det sant. Där stod

jag. I ett bås. I en lada med en massa kor. Det går inte att förklara hur en människa känner sig i min situation. Tänk att vakna upp en dag och upptäcka att man är en ko!

På något konstigt sätt lärde jag mig att leva med det. Jag är en ko. Dagarna spenderade jag med Rosa och co. Vi åt gräs, drack vatten, råmade och sov. Jag såg Leffe Stark försvinna sakta men säkert... Jag tillät mig till och med att bli mjölkad! Jag sjönk så lågt att jag lät främmande håriga händer dra mig i spenarna. Våldta min kropp. Jag kände mig minst sagt smutsig...

Tanken på att jag i mitt tidigare liv varit slaktare skrämde mig oerhört. Jag insåg att ett öde inte olik alla andra kor jag mött i mitt yrke väntade mig... förr eller senare.

Tre månader senare gick ryktet om slakt mellan båsen. Tydligen hade Nasse i bås 5 hört bonden tala med någon om det. Jag tappade aptiten totalt. Inte ens gräset smakade gott längre. Inte nog med att jag kan få ”galna kosjukan”, jag kan även få en bultpistol riktad mot skallen tänkte jag. Jag såg bilden framför mig. Jag... eller rättare sagt Leffe hade många gånger tryckt av bultpistolen och sett djuren ligga på betonggolvet och skaka av smärta. Det är ganska ovanligt att första skottet dödar, oftast krävs det ett till.

Onsdag morgon väcktes jag hastigt av att någon öppnade dörren till mitt bås och drog ut mig på gården. Där trycktes jag och tio till in i någon slags lastbil och vi kördes aggressivt till ”hemlig destination”.

Ut ur bilen, in i en byggnad. Väggar beprydda med vitt kakel, som i sin tur var dränkta i blod. Tre män i slaktuniform och en bultpistol. Är detta vad som väntar en slaktare? Jag ville skrika rent ut: - ”jag är en människa för fan, jag förtjänar inte det här!”. Men i männens öron var det inget annat än råmande. Pistolen placerades rakt över ögonen och pang! Första skottet... andra skottet. Blod. Svart.

-”Jävla människor!”. Tur att Lucifer-Göran var på semester...

Övergav Stockholm för hockeyn

Hockeyn fick Daniel Gahn att överge Stockholm för Grästorp. En kommun i Västergötland med bara drygt 6.000 invånare!

Han bodde innan i Nacka och spelade i Tyresö, men GIK, Grästorps IK, lockade mer.

Hans kompis kände till GIK och ringde upp sportchefen. De två åkte ner i fyra dagar för att provspela, men bara Daniel fick en plats. Efter två veckor hade han fått en lägenhet och det bar av med flyttbilen.

Poängspelare

När han var fyra år så tog hans pappa ut honom på isen och spelade lite, han tyckte att det var så roligt att han började i hockeyskola och efter det har det bara fortsatt.

Han fyller tjuogoett i januari och har på den här tiden spelat i sju olika lag: AIK, Djurgården, Hammarby, Tyresö- Hanviken, NB Bredäng och nu i GIK.

Han har på åtta matcher gjort sex mål och åtta assister, det tyder på att han är en riktig poängspelare. Spelarna får i slutet av säsongen en sorts bonus för hur många poäng, alltså mål, de gör. Det gäller att man är på topp så att man får sin belöning. För att försörja sig arbetar han som betonggjutare.

Partajar i Lidköping

När det inte är några matcher att kolla på hockey så lockar ju självklart festandet. De flesta ungdomarna åker antingen till Lidköping eller Värnesborg på helgerna. Det finns ju självklart en pub i Grästorp, men det är bara samma människor och inte allt för stort.

Skrikande supportrar

Grästorp som ligger strax utanför Trollhättan har ca 7000 invånare, som de allra flesta delar samma intresse, nämligen hockey. De flesta familjer har minst ett barn eller en förälder som är aktiv i GIK. Det finns inte så fruktansvärt mycket att sysselsätta sätta sig med när det inte är några matcher, men när ishallen är öppen och det är match är läktaren full med en

massa skrikande supportrar, som hejar fram laget.

-Det är alltid mycket stöd och uppmuntran från läktaren, bekräftar Daniel.

Grästorps IK kom förra året tvåa i division två, och vem vet, nästa år så är det kanske lilla okända GIK som är uppe

Kärleken till hockey fick Daniel Gahn att överge Stockholm och flytta till den lilla hålan 'Grästorp på Västgötaslätten.

i division ett och fightas med de tunga grabbarna.

Daniel har träningar och matcher sex dagar i veckan. Det kan variera lite, men det är oftast en hel del slit.

Trygghet i laget

- I laget har man alltid känt sig trygg. Vissa dagar är det ju jobbigt och tungt att gå till träningen, men det känns som om man kommer till en trygg familj så man går alltid, berättar han.

- Om det inte vore för att det var så kul så skulle jag aldrig orka med alla träningar.

- Jag har fått offra förhållanden några gånger pga av hockeyn, men nu har jag ett stadigt förhållande sen en lång tid tillbaka. Det går ju att få det att funka om man är riktigt kär och tillräckligt seriös.

Han har för övrigt klampat rakt i sin morbrors fotspår, Kristian Gahn som bla har spelat i AIKs A-lag och i Tre Kronor.

-Kristian har varit en bra förebild!

När man är mindre och inte har tagit körkort blir man praktiskt tagit beroende av föräldrarna.

- Man kommer hem från skolan och på en gång blir det att man måste äta, klä om och sen direkt till ishallen. Man har ju varit beroende av föräldrarna. Men de har alltid ställt upp så det har inte varit några problem. Det var en stor lättnad när jag tog körkort!

Många skador

Utslagna tänder och krossade revben är ju inte allt för ovanligt inom hockeyn, men Daniel har lyckats hålla sig borta från de mer allvarliga skadorna.

- Jag har aldrig haft några svåra skador så, det enda jag behövt hoppa kryckor för var en lindrig knäskada. Jag fick åka hem ifrån en turnering efter att ha spelat en match, det kändes ju lite bittert, men jag kunde spela efter ungefär två veckor igen, sen har man haft bara vanliga små skador lite då och då, men det är oundvikligt i den här sporten!

- Den senaste skadan var när jag fick en klubba över ögonbrynet och det sprack, det gjorde jävligt ont och jag fick gå med tejp i två veckor! De vanligaste skadorna inom hockey är i allmänhet skador i an-

siktet, och i benen och de är sällan allvarliga.

Spelade i Kanada

Hockeylagen åker ofta på resor, och Daniel berättar om sin resa till Toronto.

- Ja det var säsongen 1994/95 som jag åkte till Toronto och spelade. Det var asroligt! Jag var bara femton och då är det inte bara kul att se nya saker, utan även att få uppleva allt utan föräldrar. Vi bodde i familjer som vi aldrig hade träffat förut så det var nästan som en språkresa.

- Vi var där i två veckor och hann göra mycket, men det jag kommer ihåg mest var besöket på Hockey hall of fame. Det var ju inte bara kul utan jag lärde mig mycket också, framförallt en massa slang på amerikanska, sen mycket ny grammatik och så, vilket jag hade nytta av i skolan sen.

-Jag har även varit i Tjeckien, i Prag med laget, men det var inte lika roligt som att åka till Toronto!!

Text: Sofie Agnerling
Foto: Sofie Agnerling och Johan Nordahl

Säker väg till koma

Jag hatar ljudet av min cykel. Den gnisslar och varje gång den högra foten är högst upp så knarrar den. Det är pinsamt. Jag tycker inte om att höras. Men att synas måste man ju.

Speciellt om man ska cykla.
Tro nu inte att jag brukar cykla runt och avreagera mig 20 minuter varje dag. Jag tycker inte om att röra mig. Men igår så sken solen och fåglarna kvittrade och jag var skitförbannad.

Vad skulle jag göra?
Bara att gå ner för trappan till förrådet var en utmaning. Att ta ut cykeln ur förrådet var ännu värre. Jag har hört att om man ska göra något som kräver en viss ansträngning så ska man tänka på något annat.

Cykeln ute. Mitt nästa problem är att ta mig upp på den. Förstår du? Jag måste lyfta benet. Det gör ont. Jävligt ont. Men jag tänker glada tankar om fjärilar. Fast mina senor och leder och muskler tänjs ut så mycket att de inte kan tänjas mer. Det funkade inte.

Nu, nu sitter jag på cykeln. Jag cyklar. Jag gör det. Jag är bäst, jag kan och gud vad jobbigt det är. Jag som trodde att det skulle vara lätt. Jag behöver ilska. Jag är arg. Alla är idioter. Men Gud är den största idioten. För han skapar idioter. Det är nerförsbacke, men jag har en känsla av att det kommer att bli värre. Det ligger en sån känsla i luften. Luften säger: ”ropa inte hej förrän du är över ån”. Vanlig raksträcka. Det är obekvämt. Mina handleder håller på att gå av och vaderna känns konstiga, som om de håller på att dö, eller i alla fall hamna i koma.

Koma, som han i TV-serien. Han satt på ett sjukhus. Där dör man. Där dog pappa. Döden är vit, hans rum var vitt, hans kläder. Han själv var mer blåvit. Akta kotten! Hans begravning var... jag såg inte så mycket. Bara mina knän, fötter och golvet där blommorna låg. Mina ben orkar inte så mycket mer, jag börjar bli yr i huvudet. Tänk om jag ramlar, det måste göra ont i den här farten. Det är svårt att se, mina ögon tåras och det rinner snor från näsan. Det hjälper inte att dra in för jag är så

andfådd att jag måste andas ut igen. Genom både näsan och munnen. Jag har inte ansträngt mig så mycket sedan jag blev jagad av Tommy och Steffe i tvåan. De jagade mig i en och en halv timme. Jag sprang genom en skog och jag blödde näsblod. Jag trodde att de skulle döda mig. Slå mig med tjocka trädgrenar. Tänk att mina knän kan göra samma rörelse så länge utan att bli trötta.

Dessutom kommer det en uppförsbacke där borta. Och jag som redan är trött. Nu känns det rätt meningslöst att cykla överhuvudtaget. Men jag ska klara det. Jag fattar inte varför jag plötsligt blivit så atletisk. Jag får göra något åt det sedan.

Dags för eldprovet. Jag trampar de första metrarna och inser att jag glömt att byta växel. Bra. Jävligt bra. Det är trögt, som när man springer i sand eller snö. Man kommer ingenstans. Nu går det så långsamt att jag inte rör mig alls. Frys. Vad gör ett stillstående föremål när balansen sviktar? Svar: ramlar.

Rulla bandet. Allting händer i slow motion. Marken kommer närmare. Varför just jag? Vad har jag gjort för fel? Det här kommer att göra ont.

”Alla är idioter. Men Gud är den största idioten. För han skapar idioter”

Axeln slår i först. Jag hinner inte skydda huvudet, men det slår aldrig i marken. Sedan resten av kroppen. Det gör inte ont. Vad som däremot gör det är när cykeln och marken klämmer mitt ben. Jag ligger där på marken, jag vet inte hur länge. Jag försöker resa mig upp. Cykeln är tung och mina utmattade muskler ömmar. En gammal tant kommer fram och undrar hur det gick. Jag vet inte, men säger bra ändå. Hon går iväg. Jag försöker resa mig upp. Det är svårt. Jag haltar lite, jag måste upp för backen för att ta mig hem.

Chocken har inte lagt sig än. Jag känner mig som en robot. Jag går mekaniskt fram till huset, upp för trapporna, in till mig. Jag slänger kläderna på golvet, orkar inte ta av mig skorna. Måste till sängen. När jag lägger mig sprider det sig en värme i hela kroppen. När jag mediterar domnar kroppen av. Nu mediterar jag inte ens och jag har förlorat känslan i hela kroppen.

Det är alltså så här det känns att vara helt i koma. Förutom att jag är vaken då.

Monica Rundqvist